

KLÁRA TRSKOVÁ / 9. 12. 2020

Nekalá reklama ve filmech

Děvče za výkladem a Slečna matinka

Na YouTube kanálu Česká filmová klasika najdeme dva snímky ze druhé poloviny třicátých let, ve kterých se objevuje téma nekonvenčních reklamních praktik. V období, do kterého jsou oba filmy zasazeny, jsou noviny hlavním zpravodajským médiem. Když se nějaké události podaří získat prostor na titulních stránkách, je zcela jisté, že se sdělení dostane k širokému publiku. Ředitelé podniků v obou filmech tedy dochází k názoru, že v mezích platných zákonů vytvoří dostatečně skandální událost, která jim může posloužit jako reklama. Považují takovou reklamní kampaň za geniální tah, protože na ni nemusí vynaložit velké množství finančních prostředků.

Ve filmu Slečna matinka režiséra Vladimíra Slavínského z roku 1938 využije oděvní firma jako reklamu jednu ze svých zaměstnankyň. Poté, co modelka a švadlenka Boženka před vchodem do fabriky políbí významného závodníka, ředitel podniku si ji zavolá do své kanceláře. Nejprve ji za její mravnostní přečin vyslýchá, ale vzápětí ji nabádá: „Kdyby vás zase někdy obtěžoval nějaký slavný muž, tak to zařídte tak, aby z toho měla taky naše firma nějakou reklamu.“ Později majitele v opilosti napadne, že by Boženka mohla být ještě užitečnější díky jejím hereckým schopnostem. Dívka se má dovedně převlékat do různých kostýmů a po dobu dvou týdnů nazapřenou cestovat po Československu oblečená do šatů firmy, ve které pracuje. Široká veřejnost se ji má snažit odhalit, protože je za její dopadení vypsána vysoká odměna. Ředitel si uvědomuje, že tato reklama by nefungovala bez součinnosti dobových médií: „On se toho chopí tisk, on to rozmázne, ale účelu je dosaženo, reklama je tady! Reklama je hlavním účelem, bez reklamy obchod hyne.“ Přestože v závěru filmu hrozí, že bude dívka odhalena jedním z návštěvníků hotelu, asistent ředitele vymyslí způsob, jak pravidla soutěže obejít, aby odměna nemusela být vyplacena.

Ve filmu Miroslava Cikána *Děvče za výkladem* (1937) používá majitelka obchodu s umělými květinami své zaměstnankyně k výrobě a zároveň k podpoře prodeje. Dívky musí při příchodu zákazníka začít v zadní části krámků sborově zpívat, protože majitelka je přesvědčena, že to dělá dobrý dojem a prodá více zboží. Důležité je, že zpěv musí působit nenuceně, jako kdyby to dívky dělaly samy od sebe z radosti, že mohou v obchodu pracovat.

Když dá jedna z dívek výpověď v době, kdy je vysoká nezaměstnanost, ředitel jednoho obchodního domu ji nabídne zvláštní pracovní místo. Ředitel již nechce nadále vystavovat kolekce plavek tradičně na figurínách, protože „reklama musí být živá, aby upoutala chodce.“ Proto vymyslí, že Inka může stát osm hodin denně za výkladem jako živá reklama a bude při tom oblečená pouze v plavkách. Na ulici před výlohou obchodu se rychle vytvoří srocní zírajících mužů. Když Inka po jediném dni práci odmítne, ředitel ji vyčte, že se „neumíte dost dobře přizpůsobit životu.“ I přes krátké trvání reklama již zafungovala, protože přilákala pozornost novin, které otiskly Inčinu fotografii na titulní straně. Účinnost reklamy v novinách potvrzuje i energický filmový produkční, který v rozhovoru se slavnou spisovatelkou pronáší: „No, prosím, milostivá paní, tomu se říká reklama!“

Hlavní postavy filmů *Slečna matinka* a *Děvče za výkladem* jsou chudé mladé dívky. Oba ředitelé podniků si je pro svůj neotřelý reklamní nápad vybrali právě proto, že si ze své podřízené pozice nemohou dovolit nabídnutou práci odmítnout. Snímky se také věnují tomu, jaký mohou mít tyto nekonvenční reklamní praktiky dopad na soukromý život dívek. Ve filmu *Slečna matinka* se hlavní postava účastní celé reklamní kampaně ze strachu, že firma zkrachuje a o místo přijde nejen ona sama, ale i její kolegyně. V závěru filmu si Boženka stěžuje řediteli a brečí, protože se bojí policie a falešnou identitu musí předstírat i před mužem, do kterého je zamilovaná. Prodlužovaná série lží jí komplikuje navázání nového vztahu. Ředitel podniku jí ale pohrozí, že pokud nebude ve hře pokračovat, připraví všichni personál firmy o chleba. Otištění Inčiny fotografie v novinách ve filmu *Děvče za výkladem* je zase pro dívku překážkou při vyjednávání s rodinou muže, se kterým čeká dítě. Pokud mohla Inka spoře oděná pózovat ve výloze obchodního domu, znamená to také, že nemá právo po otci dítěte chtít, aby převzal část své zodpovědnosti.